

בס"ד, ערב ש"ק לסדר "מים תכרו" דברים, תשפ"ה

"סיסמת הכיור"

כשהועלתה הצעה לבנות כיור בעל מנוע חשמלי שיופעל באמצעות לחיצת כפתור בזכות הרווחים שהצטברו ב"מותר הנסכים" (הפרשי מחיר בין שעת ההזמנה של שמן יין וסולת לשעת האספקה?) מהם מימנו את הכנת כלי השרת שבמקדש⁸, הביצוע היה מהיר. המערכת גם שלחה התראות קוליות אישיות לכהנים לקום לעבודתם (וזאת במקביל להכרזתו של 'גבני כרוז'⁹).

היו שהתנגדו ל"כיור החשמלי" בטענת "חדש אסור מן התורה" אולם הטענה נדחתה שהרי גם הכיור המכני של "בן קטין" היה חידוש והתקבל!

אחרים התנגדו ל"כיור החשמלי" בטענה ומה נעשה בשבת? אולם המתכננים הכינו 'שעון שבת' שיעלה את הכיור מעצמו. וביחס לטענה שמא יש בכך סרך של איסור דרבנן (ומראית עין), השיבו הממונים ש"אין שבות במקדש" ואין לחשוש כלל. וגם החשמל של המקדש הינו 'חשמל כשר' לכל הדעות מחווה של לוחות סולאריים שהיתה בסמוך למקדש¹⁰.

מקור התקלה היה פשוט – הסיסמא. מעיקרא הסיסמא היתה "אלוקי ישראל" אולם בעקבות הקפדתו של הר"ש לנדא (בן הנו"ב) שלא להשתמש בשמות הקודש למספר וסימן¹¹. הסיסמא שונתה (לא נפרסם אותה!) בשעות הלילה ושכחו לעדכן את הכהן מפעיל המערכת...

בנה ביתך כבתחילה!

התקלה בכיור הנחושת איימה לשבש את כל סדרי עבודת המקדש – אם הכהנים אינם מקדשים את ידיהם ורגליהם בכיור קודם העבודה פסולה ודינם כרת¹.

כבכל לילה הכיור היה משוקע בבור המים שבמקדש ומי הכיור התערבו עם מי הבור כך שהם לא נפסלו "בלינת לילה" בכלי שרת².

הכהן ניסה להעלות את הכיור באמצעות 'שליטה מרחוק' אולם על גבי המסך הופיעה הודעת תקלה והכיור לא עלה.

הכהן הזעיק את ממונה המחשבים שבמקדש. ובינתיים הכין 'כלי שרת' אחר עבור רחיצת ידי ורגלי הכהנים, שהלכה היא שכיור הנחושת אינו מעכב וניתן להשתמש בכל 'כלי שרת' לצורך כך³. הוא רץ למלא את כלי השרת במים מאחד מהמקוואות שהיו במקדש⁴.

חקירה נפתחה. האפשרות של "מתקפת סייבר" מגורם זר נשללה כיון שמדובר במערכת סגורה. ועוד שעתה אף אומות העולם מכירים בטובת המקדש עבורם⁵!

היה מי שהעלה את ההשערה שחלילה מתנגדי "הכיור החשמלי", סיבבו את התקלה...

במקדש היה מנגנון מכני שנעשה על ידי בן קטין (שהיה כה"ג בזמן בית שני) שבאמצעותו העלו והורידו את הכיור. הוא נעשה בכוונת מכוון שהרעש שהוא ישמיע בשעת הוצאתו מהבור יעיר את הכהנים שישנו בעיר⁶. (ומסתבר שהיו מבני ירושלים שהתלוננו על הרעש בשעת בוקר כה מוקדמת...),

⁶ עיין רש"י זבחים כא.; תפא"ר תמיד פ"א אות נ"ז.

⁷ עיין משנה שקלים פ"ד משנה ט'

⁸ רמב"ם פ"ד משקלים ה"ב.

⁹ זבחים כא.; משנה תמיד פ"ג משנה ח'.

¹⁰ אכמ"ל האם מותר להציב לוחות סולאריים על גג המקדש.

¹¹ שו"ת נ"ב תניינא יו"ד קפ"א.

¹ רמב"ם, פרק ה' מביאת מקדש ה"א.

² הלכה היא שאם המים היו נשארים ב"כלי שרת" של המקדש במשך הלילה הם פסולים, וכיון שכך 'חיברו' ואתם עם מי בור המים שברצפת העזרה והעלו אותם - עיין משנה תמיד א', ד'.

³ רמב"ם פ"ה מביאת מקדש ה"י.

⁴ רמב"ם פ"ה מביאת מקדש ה"ב.

⁵ ע"פ מדרש תנחומא, תרומה, אות ט'